

Zaaknummer: 81645

Vragen van de statenleden Anton Geluk en Frank Kuijpers (CDA) ingevolge artikel 44 reglement van orde

AANHANGSEL

tot de notulen van de provinciale staten van Zeeland 2021 nummer 227.

Vragen ingevolge artikel 44 van het reglement van orde inzake Beheer jacobskruiskruid:

(ingekomen: 28 juli 2021)

Vragen aan gedeputeerde staten		Antwoorden van gedeputeerde staten	
1.	Heeft GS in beeld hoe groot het probleem van Jacobskruiskruid in Zeeland is?	1.	Jacobskruiskruid produceert zogenaamde pyrrolizidine alkaloiden (PA's), net als een groot aantal andere inheemse plantensoorten. PA's zijn niet direct giftig, maar worden omgezet in giftige pyrrolen in de lever. PA's zitten in de hele plant, met de hoogste concentratie in de bloemen. In het veld wordt jacobskruiskruid niet gegeten door grazende dieren vanwege de bittere smaak. In gekuild gras en hooi verliest het de bittere smaak waardoor dieren het toch kunnen binnenkrijgen. Pyrrolen tasten de lever aan, zowel door het eten van veel planten in korte tijd (acute vergiftiging) als door het eten van kleinere hoeveelheden gedurende een langere periode (chronische vergiftiging). Een hoeveelheid vanaf 3% (koeien) tot 7% (paarden) van het lichaamsgewicht aan jacobskruiskruid leidt tot leverfalen en kan zelfs tot de dood leiden. Schapen en geiten zijn 10 tot 15 keer minder vatbaar voor de giftigheid van Jacobskruiskruid omdat bacteriën het gif in de maag afbreken. Er is weinig bekend over het daadwerkelijk aantal dieren dat ziek is geworden of is overleden als gevolg van vergiftiging door het jacobskruiskruid. Volgens de Rijksuniversiteit Utrecht komt vergiftiging van paarden door jacobskruiskruid weinig voor en zijn er slechts weinig bevestigde gevallen. Waarschijnlijk gaat het landelijk om enkele tientallen paarden per jaar die ziek worden of dood gaan door het eten van jacobskruiskruid. Bij Royal GD (de Gezondheidsdienst voor Dieren) zijn de laatste drie jaar geen gevallen bekend van ziekte of sterfte bij rundvee door jacobskruiskruid. Jacobskruiskruid kan vooral gevonden worden in de duinen, zandige wegbermen, dijken of andere (natuur)gebieden met een zandige, voedselarme en meestal droge ondergrond.

Vragen aan gedeputeerde staten	Antwoorden van gedeputeerde staten
2. Door pluisvorming gaat de verspreiding van deze plant snel. Vindt GS, net als de CDA-statenfractie, dat ander beheer nodig is om deze verspreiding tegen te gaan en de plant te bestrijden? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?	2. Jacobskruiskruid zal zich met name vestigen op schrale, zanderige gronden. Een ongebreidelde toename door verspreiding van het zaad valt derhalve niet te verwachten. Jacobskruiskruid is een algemene soort die in heel Nederland voorkomt. Het Basisrapport voor Rode Lijst vaatplanten 2012 dat in 2015 is gepubliceerd, laat zien dat de verspreiding van de soort is toegenomen sinds 1950. Meetgegevens van FLORON laten zien dat er de afgelopen tien jaar geen sprake meer is van een toename. Wetenschappers vermoeden dat de massale bloei en toename van dit jaar te maken heeft met de droge zomers van de afgelopen jaren. Hierdoor zijn meer open plekken ontstaan in bermen, waar een pionierssoort als jacobskruiskruid gebruik van maakt. Ook kan het zijn dat de soort, door veranderd maaibeheer ten gunste van de biodiversiteit, vaker bloeiend wordt waargenomen. De toename van de soort wordt volgens wetenschappers verklaard door een combinatie van verschillende factoren. Jacobskruiskruid heeft zich voornamelijk op eigen kracht verspreid. Een verbod op het in bloei laten komen van jacobskruiskruid lijkt onbegonnen werk. In tegenstelling tot de akkerdistel is jacobskruiskruid geen storingsplant en komt hij in veel van de door ons en natuurbeheerders gewenste vegetatietypen voor. In bijna alle wegbermen, min of meer natuurlijk beheerde graslanden/gazons en natuurlijke vegetaties komt de plant voor. Het ter bestrijding van jacobskruiskruid maaien van al die terreinen leidt tot een gigantische kostenpost. Bovendien blijft bij maaien de plant nog steeds aanwezig in graslanden en kan deze nog steeds worden opgenomen door vee of terechtkomen in het hooi. Om opname van jacobskruiskruid door vee onmogelijk te maken dient de plant volledig te worden verwijderd. Dit is een terugkerende, zeer arbeidsintensieve en daarmee kostbare bezigheid. Het maaien van jacobskruiskruid alleen om verspreiding van het zaad te voorkomen lijkt niet zinvol.
3. Deelt het college van GS de mening van de CDA-Statenfractie dat gezamenlijk optrekken tegen dit kruid met bijvoorbeeld gemeente, waterschap en andere instanties een begin kan zijn van een globale aanpak? Kan het college aangeven welke partij het meest aangewezen is om hierin te coördineren?	3. Het jacobskruiskruid is wijdverspreid in Nederland. De plant verspreidt zich vooral via (schrale) wegbermen, waardoor er een belangrijke verantwoordelijkheid ligt bij de weg(berm)beheerders. Dit zijn Rijkswaterstaat, provincies en waterschap. Verschillen in aanpak zijn daardoor onvermijdelijk. Dit hoeft geen probleem te

Vragen aan gedeputeerde staten		Antwoorden van gedeputeerde staten	
			vormen. Niet op alle plekken vormt de verspreiding van het jacobskruiskruid immers een risico en niet overal is daarom bestrijding van het jacobskruiskruid gewenst, ook gezien de waarde van de soort voor de biodiversiteit.
4.	In hoeverre kan de kracht van de samenleving benut worden bij de bestrijding van dit kruid?	4.	Het is vooral van belang dat hooiland vrij wordt gehouden van de plant. Exemplaren in een weide waar paarden of rundvee grazen kunnen geen kwaad zolang er voldoende ander voedsel beschikbaar is. Er is voor houders van vee voldoende informatie te vinden om de plant op adequate wijze te beheersen en de verspreiding te beperken. Door de landbouwer en veehouder zijn zelf eenvoudig maatregelen te treffen. De Provincie wil desgewenst informatie verstrekken aan landbouw- en natuurorganisaties hoe maatregelen getroffen kunnen worden.
5.	Ziet het college aanleiding om Zeeuwen en bezoekers aan de provincie actiever te informeren over de gevaren van het Jacobskruiskruid?	5.	Voor vergiftigingsrisico's door opname van jacobskruiskruid is geen actief overheidshandelen noodzakelijk. Betrokkenen kunnen voldoende op de hoogte zijn van mogelijke gevaren en daar gepaste maatregelen tegen treffen.

MIDDELBURG, 6 oktober 2021

Namens fractie: CDA
Anton Geluk en Frank Kuijpers

Gedeputeerde Staten
Drs. J.M.M. Polman
A.W. Smit